

Детска градина № 34 „Лястовичка” /с яслена група/
гр. Варна, ж.к. Възраждане – I, до бл. 3
Телефон: 052/ 500 – 343, e-mail: dg34_liastovichka@abv.bg

УТВЪРДИЛ: .....

/Ан.Раикова/

Директор на ДГ № 34 „Лястовичка”
Заповед № РД-07-03 /15.09.2022г.

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия съвет на проведено заседание на 10.09.2016 г., актуализирана на 15.09.2022г. приета на заседание на ПС на 15.09.2022г. / Протокол № 1

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на ДГ № 34 „Лястовичка“ за превенция на ранното напускане на образователната система:

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 100 ОТ 8 ЮНИ 2018 Г. ЗА СЪЗДАВАНЕ И ФУНКЦИОНИРАНЕ НА МЕХАНИЗЪМ ЗА СЪВМЕСТНА РАБОТА НА ИНСТИТУЦИИТЕ ПО ОБХВАЩАНЕ И ВКЛЮЧВАНЕ В ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ В ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПРЕДУЧИЛИЩНА И УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ Обн. ДВ. бр.50 от 15 Юни 2018г.
СТРАТЕГИЯ ЗА НАМАЛЯВАНЕ ДЕЛА НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА (2013 – 2020)
ПЛАН ЗА 2016- 2017 Г. ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА НАМАЛЯВАНЕ ДЕЛА НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА (2013- 2020)
СТРАТЕГИЯ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ ЕТНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА (2015 – 2020)
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ИНТЕГРАЦИЯ НА УЧЕНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА (2015 – 2020)
НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА (2014 – 2020)
НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ ЗА ПЕРИОДА 2014 – 2020 ГОДИНА
РАМКОВА ПРОГРАМА ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА РОМИТЕ В БЪЛГАРСКОТО ОБЩЕСТВО /2010 – 2020 Г./
НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ НА Р БЪЛГАРИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА РОМИТЕ /2012 – 2020 Г./;
ЦЕЛИТЕ И ЗАДАЧИТЕ НА „ДЕСЕТИЛЕТИЕ НА РОМСКОТО ВКЛЮЧВАНЕ /2005 – 2015 Г./;
КОНВЕНЦИЯТА ЗА БОРБА СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО;
ЗАКОН ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ;
НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ;
ЗАКОН ЗА МЛАДЕЖТА,
НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА БЕДНОСТТА И НАСЪРЧАВАНЕ НА СОЦИАЛНОТО ВКЛЮЧВАНЕ ДО 2020 Г.

В Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система, преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България. Необходими са широкообхватни мерки, насочени към осигуряване на: успешен преход между различните степени на образование, гъвкави и успешни възможности за преждевременно напусналите да продължат обучението си в системата на училищното образование с цел придобиване на ключови компетентности, разнообразни форми на

Детска градина № 34 „Лястовичка” /с яслена група/
гр. Варна, ж.к. Възраждане – I, до бл. 3
Телефон: 052/ 500 – 343, e-mail: dg34_liastovichka@abv.bg

обучение, признаване и валидиране на резултати от неформално обучение и информално учене, добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление – национално, регионално, местно и училищно. Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне училищата в усилия им за справяне с това явление.

Цел на програмата:

Предоставяне на равни възможности на деца от уязвими групи и гарантиране на тяхното качествено образование и участие в живот в ДГ №34 „Лястовичка” заедно с останалите деца.

Специфични цели на програмата:

1. Пълноценна социализация на деца от уязвими групи.
2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за деца от уязвими групи.
3. Утвърждаване на интеркултурното образование като неотменна част от учебния процес и от целодневния процес в ДГ 34 „Лястовичка”.
4. Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата от етническите малцинства.

Принципи на превенцията за ранно напускане на образованието:

- **Всеобхватност на дейностите** – осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес.
- **Публичност и прозрачност на цялостната политика** – чрез интернет страницата на ДГ и партньорството с медиите, документиране на проблемните и рискови ситуации и добрите практики;
- **Обратна връзка** с институции, родители, учители;
- **Приемственост** – чрез съхраняване на традициите и недопускане да се забрави доброто старо, равнопоставеност на всички приоритети в развитието на образователната институция;
- **Идентифициране на рисковите фактори** – доклад анализи на педагогическите специалисти.

Рискове:

Преждевременното напускане на училище води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения. Здравният статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование. Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на училище върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план, поради което данните за дела на преждевременно напусналите образователната система в България не трябва да успокояват, а да насърчават изпълнението на всеобхватна и интегрирана политика за превенция на явлението, както и за неговото преодоляване там, където съществува.

Детска градина № 34 „Лястовичка” /с яслена група/
гр. Варна, ж.к. Възраждане – I, до бл. 3
Телефон: 052/ 500 – 343, e-mail: dg34_lyastovichka@abv.bg

При изготвянето на програмата се отчитат:

1. Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни;
2. Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност;
3. Координираните мерки на всички нива;
4. Проследяване на напредъка на ниво детска градина, подготвителни групи.

Настоящата Програма конкретизира изброените стратегическите и нормативни документи в три основни направления:

1. Превенция на преждевременното напускане на деца от ДГ №34 „Лястовичка“ чрез:
  - анализ на причините, водещи до отпадане от ДГ и напускане на образователната система,
  - идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на ДГ с оглед ограничаване на последиците от тях,
  - плануване на политики и мерки за преодоляване на рисковите фактори от отпадане;
2. Интервенция срещу преждевременното напускане на ДГ чрез:
  - 2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите.
  - 2.2. Утвърждаване на индивидуалното и групово наставничество.
  - 2.3. Ориентиране и консултиране на родителите по проблеми касаещи обхвата, социализацията, обучението и възпитанието на децата занемарени или negliжирани и застрашени от отпадане.
3. Политики за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на училище
  - създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждеременно напусналите я - завръщане на преждеременно напусналите ДГ към формалната система на образование и обучение чрез използването на различни форми на обучение: почасова или дистанционна.
    - популяризиране на възможностите за учене в клубове по интереси, библиотеки, читалища, младежки информационно-консултантски центрове, регионални и местни центрове;
    - създаване на възможности за самостоятелно учене с цел признаване на резултати;
    - ориентиране и консултиране за информиран избор на образователен и професионален път от семейството и детето, засилващи мотивацията за оставане в ДГ и училище и придобиване на образователна степен.

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ ДГ:

Причините за преждевременното напускане на ДГ могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Икономически причини
2. Социални причини;
3. Образователни причини;
4. Етнокултурни причини;
5. Институционални причини;
6. Причини, свързани със здравния статус;

Детска градина № 34 „Лястовичка” /с яслена група/
гр. Варна, ж.к. Възраждане – I, до бл. 3
Телефон: 052/ 500 – 343, e-mail: dg34_liastovichka@abv.bg

Социално-икономически причини:

- Затрудненията при усвояване на учебния материал;
- Слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него
- Желание/нежелание да се посещава училище;
- Ниските доходи – невъзможност за покриване на разходите;
- Поради задължение да гледа по-малкия си брат/сестра;
- Използване на детето, не посещаващо училище като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа.);

Образователните причини:

- Наличие на конфликтни отношения с деца , родители и учители и др.;

Етнокултурни причини:

- По-ниска ценност на образованието;

Психологически причини:

- Чувство за неуспех;
- Отчуждение от натрупания училищен опит, неувереност в себе си;
- Самовъзприемане: „нямах късмет“, усещане за ограничен контрол върху събитията;

Институционални причини:

Като такива могат да се квалифицират:

- Недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище;
- Недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално, местно и училищно. Основната част от отговорностите за прилагането на националната политика по отношение на задължителното образование е съсредоточена в Министерството на образованието и науката, което е естествен координационен център на междусекторните действия за намаляване на преждевременното напускане на училище.

Причини, свързани със здравния статус:

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна подготовка на детските градини и училищата за приобщаване на тези деца. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

Детска градина № 34 „Лястовичка” /с яслена група/
гр. Варна, ж.к. Възраждане – I, до бл. 3
Телефон: 052/ 500 – 343, e-mail: dg34_liastovichka@abv.bg

ДГ № 34 „Лястовичка“ – гр. Варна е детска градина , в която няма отпаднали деца. Ежегодният статистически задълбочен анализ на превантивните дейности, които съпътстват целогодишната работа на учителите в ДГ показва, че това се дължи най-вече на последователната политика на образователната институция в посока реализиране на дейности, залегнали в Стратегията ѝ за развитие, подчинени на принципите за:

- всеобхватност на дейностите – осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес

- публичност и прозрачност на цялостната политика - чрез сайта на ДГ , документиране на проблемните и рискови ситуации и добрите практики,

- обратна връзка с институции, родители, деца и учители,

- приемственост – чрез съхраняване на традициите и недопускане да се забрави доброто старо, равнопоставеност на всички приоритети в развитието на образователната институция.

- идентифициране на рисковите фактори – доклад анализи на учителите.

Политиките и мерките, които ДГ № 34 „Лястовичка“ предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете.

Политики и мерки в ДГ № 34 „Лястовичка“ произтичащи от семейни и социални причини:

1. Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на ДГ поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите ученици от квартала; пониска самооценка.

Мерки: - Силна мотивация чрез редица дейности за приобщаване на децата от етнически произход, децата със специални образователни потребности, както и изоставени от семейства, заминали в чужбина.

2. Трудова миграция на родителите. Напускане на единия или и двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.

Мерки: Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на изоставените деца, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето“, при необходимост и прояви на противообществени прояви на тези деца – Детска педагогическа стая.

3. Липса на грижи от страна на изоставени деца за по-малките братя и сестрички, както и за болни членове на семейството;

Мерки: Оказване на социална помощ – чрез дарения, грижи за храненето на тези деца;

4. Недостатъчна образованост на родителите и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето. Изразява се в неконтролиране на часовете за прибиране от ДГ, непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, непроверяване на изученото през

Детска градина № 34, „Лястовичка” /с яслена група/
гр. Варна, ж.к. Възраждане – I, до бл. 3
Телефон: 052/ 500 – 343, e-mail: dg34_liastovichka@abv.bg

деня, както и подготовката на детето за следващия ден - изпълнение на поставени от учителя задачи;

Мерки: Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване целодневна или полудневна форма на организация в ДГ; търсене на непрекъснати разширени срещи на тези родители с ръководство, учителите и приобщаване към училищната общност.

5. Чести конфликти между агресивни родители – побой, домашно насилие, развод, посегателство от страна на нови партньори на един от двамата родители.

Мерки: В най-честите случаи ДГ се превръща в защитено място за детето и учителките и директорът поемат закрила над детето в образователната институция.

Мерки свързани с Постановление № 100 от 8 юни 2018 Г. за създаване и функциониране на механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст - Обн. ДВ. бр.50 от 15 Юни 2018г.

Директорът на детската градина:

1. Възлага на педагогически специалисти и на друг персонал от детската градина включването в екипите за обхват и осигуряват участието на включените лица;
2. Съдействат технически, административно и организационно на екипа за обхват;
3. Съдейства за прилагане на процедурата за отпускане на семейни и други помощи в натура спрямо индивидуалните потребности на децата и учениците, както и подобряване на координацията при налагане на санкции спрямо родителите, настойниците/попечителите или лицата, които полагат грижи за детето, при неизпълнение на задълженията им по Закона за закрила на детето и Закона за предучилищното и училищното образование;

Други по-важни мерки и дейности, за достигане на стратегическите цели, свързани с превенцията от отпадане са:

- ❖ Управление на информацията за преждевременно напусналите училище.
- ❖ Изготвяне на база данни от учителките, в чиито групи има деца от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/;
- ❖ Координиране действията на учителите и училищното ръководство;
- ❖ Квалификация на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието и превръщането му в педагогически консултант;
- ❖ Провеждане на обучителен семинар на педагогическите специалисти за последиците агресия и насилие в училище;
- ❖ Провеждане на обучения за агресията и насилието и начините за разрешаване на конфликти;
- ❖ Реализирането на конкретни дейности за постигане целите на училищната Програма;
- ❖ Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.
- ❖ Насочване на детето към занимания, съобразени с неговите потребности;
- ❖ Индивидуална подкрепа за детето от личност, която той уважава (наставничество);
- ❖ Участие на детето в дейности в полза на детската група и ДГ.

Детска градина № 34 „Лястовичка” /с яслена група/
гр. Варна, ж.к. Възраждане – I, до бл. 3
Телефон: 052/ 500 – 343, e-mail: dg34_liastovichka@abv.bg

Други дейности, определени с правилника за дейността на институцията.

- Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на училище
- Повишаване качеството и ефективността на въздействие върху подрастващите чрез създаване на специфична образователна и възпитателна интерактивна среда.
- Поставяне на детето в активна позиция по отношения на усвояването на нови знания и практическа приложимост на преподавания материал;
- Превръщането на ДГ в приятно и желано място за децата чрез използване на иновативни методи и форми за предаване, преподаване и научаване на учебни знания и осигуряване на подходяща интерактивна среда.
- Изграждане на съдържателен и многообразен учебно-възпитателен процес.
- Осъществяване оптимално ниво на вътрешна мотивация у децата чрез целенасочена образователно – възпитателна работа, свързана с училищни и извънучилищни мероприятия и дейности;
- Дейности за превенция на поведението при деца с риск от отпадане.